

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

एक सीटमा
खुम्चियो राप्रपा

काठमाडौं, फागुन २३। प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनमा राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीले प्रत्यक्षतर्फ १ सीट जितेको छ।
जुम्लाबाट राप्रपाका उम्मेदवार जानबहादुर शाहीले राप्रपाको जितको खाता खोलेका हुन्।
शाहीले १४ हजार ८१६ मत ल्याएर विजयी हुँदा उनका प्रतिस्पर्धी नेकपाबाट नरेश भण्डारीले ११ हजार ६३५ मत ल्याए। तेस्रो स्थानमा रहेका कांग्रेसका
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

वर्ष : ३२ अङ्क : १०९ पृष्ठ : ४ वित्तीय : वि.सं. २०८२ फागुन २४ गते आइतबार (Sunday, 8 March, 2026) नेपाल सन् १९७६ Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य : ५/- भारतमा भारत : ४/-

भापा 'निलो किल्ला'

बालेनको ऐतिहासिक जित, ओलीको लज्जास्पद हार

भापा, फागुन २३। आफ्नै निर्वाचन क्षेत्रमा नेकपा एमालेका अध्यक्ष समेत रहेका पूर्वप्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको लज्जास्पद हार भएको छ।
ओलीलाई हराउँदै राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका वरिष्ठ नेता बालेन्द्र शाह (बालेन) भापा ५मा विजयी बनेका छन्। ओलीको विराशत भत्काउने क्रममा उनले अहिलेसम्मकै सर्वाधिक मत प्राप्त गरे।
ओलीले संसदीय चुनावमा पराजय खेपेको यो दोस्रोपटक

हो। योभन्दा अघि भापाका विभिन्न क्षेत्रबाट उनले ६ पटक जित हासिल गरेका थिए। २०६४ सालको संविधान सभा चुनावमा माओवादी लहरको शिकार बनेर उनले भापा ५बाट पराजय व्यहोनुपरेको थियो। २०७९ सालको चुनावमा ओलीले देशभरमै सर्वाधिक मत पाएर जितेका थिए। यसपटक भने ठीक उल्टो भएको छ। प्रतिस्पर्धी रास्वपाका उम्मेदवार बालेनले देशभरमै सर्वाधिक मत ल्याएर ओलीलाई हराएका छन्।

निसा डाँगी क्षेत्र नं. १ इन्दिरा राना मगर क्षेत्र नं. २ प्रकाश पाठक क्षेत्र नं. ३ शम्भु ढकाल सुक्केरा क्षेत्र नं. ४

भापा ५मा १ लाख ६ हजार ३७२ मत खसेकोमा बालेन्द्र साहलाई ६८ हजार ३४८ र ओलीलाई १८ हजार ७३४ मत आएको थियो। उनीहरूबीच ४९ हजार ६ सय ९४ मतको अन्तर छ। बालेनले ल्याएको मत अहिलेसम्मको सर्वाधिक हो भने मतान्तर दोस्रो धेरै हो। यसअघि रुपन्देही ३बाट लेखजंग थापाले ५० हजार मतान्तरले जितेका थिए। यस क्षेत्रमा अन्य सबै उम्मेदवारहरूको जमानत जफत भएको छ।

निलो किल्ला बन्यो भापा
कुनै समय नेकपा एमालेले आफ्नो 'लाल किल्ला' मान्ने भापामा यसपटक राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी(रास्वपा) ले निलो ऋण्डा गाडेको छ।
बहुदल पछि हुँदै आएका निर्वाचनमा भापामा आफ्नो पकड जमाउँदै आएको नेकपा एमाले यसपटक शून्य भएसँगै रास्वपाले निलो ऋण्डा फहराएको हो। पुराना भनिएका दल नेकपा एमाले, नेपाली कांग्रेस, नेपाली

कम्युनिष्ट पार्टी, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीसहितका दललाई पाखा लगाउँदै रास्वपाले यो निर्वाचनमा आफ्नो पहिचान कायम गरेको छ।
कायम गरीनेकपा नेकपा एमाले, नेपाली कांग्रेस र कम्युनिष्ट पार्टीले आलोपालो जस्तै गरेर जित निकालेको क्षेत्रमा यस पटक भने नयाँ भनिएको रास्वपाले सम्पूर्ण क्षेत्रमा विजय हासिल गरेको छ।

भापामा पाँचवटै निर्वाचन क्षेत्रमा रास्वपाले सहजै जित निकाल्यो। यो समाचार तयार पार्दासम्म भापाका पाँचवटै स्थानमा रास्वपाका उम्मेदवार अगाडि छन्। उनीहरूको मतान्तर अन्य उम्मेदवारको भन्दा चार गुण बढी छ। अधिकांश समय परिवर्तनका पक्षमा उभिनै भापाली नागरिकले यसपटक पनि परिवर्तनको पक्षमा मत दिएर रास्वपाका उम्मेदवारलाई सदनको ढोका खोलाएका छन्।
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

मोरङ ४ र ६मा एमालेसहित ३१ उम्मेदवारको जमानत जफत

मोरङ, फागुन २३। प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचनअन्तर्गत मोरङका निर्वाचन क्षेत्र नम्बर ४ र ६ को अन्तिम मतपरिणाम शुक्रबार राति र मोरङ-६को शनिबार विहान घोषणा गरिएको हो। दुवै क्षेत्रमा राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) का उम्मेदवार विजयी भएका छन्।
मोरङ-४ बाट रास्वपाका सन्तोष राजवंशी ४० हजार ८३२ मतसहित विजयी भए। उनका निकटतम प्रतिस्पर्धी नेपाली कांग्रेसका महामन्त्री गुरुराज घिमिरेले १२ हजार ८१८ मत प्राप्त गरे। तेस्रो स्थानमा रहेका नेकपाका अमनलाल मोदीले १० हजार ७६२ मत पाए। यस क्षेत्रमा एमालेका केन्द्रीय सदस्य जीवन घिमिरे ६ हजार ९३३ मतमै सीमित हुँदा जमानत जोगाउन सकेनन्।
मोरङ-६मा एमालेका घिमिरे र राप्रपाका माधव आचार्यसहित १६ जना उम्मेदवारको जमानत जफत भएको छ। कांग्रेसका घिमिरे र नेकपाका मोदी भने जमानत जोगाउन सफल भएका छन्।

मोरङ-४मा कूल ७९ हजार ७७५ मत खसेको थियो। त्यसमध्ये ७४ हजार ५९९ मत सदर भएको र ५ हजार २७६ मत बढर भएको छ। यस क्षेत्रमा बढर मतको संख्या पनि उल्लेख्य रहेको छ।

त्यस्तै मोरङ-६बाट रास्वपाकी रविना आचार्य ५५ हजार ५१३ मतसहित निर्वाचित भइन्। उनका प्रतिस्पर्धी नेपाली कांग्रेसका नेता डा. शेखर कोइरालाले १२ हजार ८५० मत पाए। यो क्षेत्रमा कोइरालाको मात्र जमानत जोगिएको छ। तेस्रो स्थानमा रहेका नेकपा (एमाले)का विनोद ढकालले ८ हजार ३९७ मत प्राप्त गरे पनि जमानत जोगाउन सकेनन्। नेकपाका ओपेन्द्र राय १ हजार ७ सय १६ मतमै सीमित भए। मोरङ-६ बाट एमालेका ढकाल, नेकपाका रायसहित १५ जना उम्मेदवारको जमानत जफत भएको छ।

मोरङ-६मा कूल ८९ हजार ८४७ मत खसेको थियो। त्यसमध्ये ८५ हजार २ सय ३३ मत सदर भएको र ४ हजार ६ सय १६ मत बढर भएको छ। यो क्षेत्रमा पनि बढर मतको संख्या उल्लेख्य रहेको छ।

विजय ग्याली ननिकाल्न रास्वपाको आग्रह

काठमाडौं, फागुन २३। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)का उपसभापति एवम् सघीय निर्वाचन सम्पादन समिति संयोजक डीपी अर्यालले रास्वपाबाट निर्वाचित हुने उम्मेदवार तथा पार्टीका शुभचिन्तकलाई विजयी ग्याली ननिकाल्न आग्रह गरेका छन्।

एक भिडियो सन्देश जारी गर्दै उनले निर्वाचित हुने उम्मेदवारसँग अघि जात्रा गर्ने, रमाइलो गर्ने, खुसी साटासाट गर्ने तथा ग्याली गर्ने धेरैको चाहना भए पनि यो विजय जुलुस निकाल्ने समय नभएको बताए। यसपटकको निर्वाचन आउनुमा जेन-जी उमेर समूहका नानीबाबुहरूले ज्यान गुमाएको पीडा हामीसँग रहिरहेको उल्लेख गर्दै उनले मध्यपूर्वमा केही समय अघिदेखि भइरहेको घटनाका कारण पनि विजय जुलुस ननिकाल्न आग्रह गरे।

हामीलाई जनताले सरकार बनाउन र जनताका लागि काम गर्नका लागि दिएको कार्यादेश हो, त्यसैले हामीले जनताका लागि काम गरेपछि मतदाताहरूसँग घरदैलो गर्ने नै छौं- उनले भने। अर्यालले मतगणना स्थलमा मात्रै शुभेच्छुकलाई धन्यवाद दिन आग्रह गरे। त्यस्तै राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)ले निर्वाचन परिणामलाई लिएर विभिन्न तह र सामाजिक सञ्जालमागत माध्यमबाट ट्रीकाटिप्पणी नगर्न सम्पूर्ण पार्टीपङ्क्तिमा आग्रह गरेका छन्।

सो पार्टीको केन्द्रीय अनुशासन आयोगका कार्यवाहक प्रमुख रमाकान्त रिमालले शनिबार विज्ञापित जारी गर्दै जनताको अभिमतलाई उच्च मूल्याङ्कन गरी पूर्ण विश्वासका साथ जवाफदेहीपूर्ण कार्यसम्पादन गर्न अनुरोध गरेका हुन्।

निर्वाचनको पूर्ण परिणाम आउन अझै केही समय धेरै गर्नुपर्ने देखिन्छ। यसै सन्दर्भमा पार्टीका सम्पूर्ण जिम्मेवार सदस्यलाई धेरैपूर्वक अन्तिम परिणामको प्रतीक्षा गर्न आयोग हाईक अनुरोध गर्दैछ- विज्ञापितमा भनिएको छ- निर्वाचनको यस घडीमा त्यस्ता गतिविधि भए गरेको कहींकतै भेटिएमा पार्टीको विधान, कार्यविधि, आचारसंहिताका आधारमा कारवाही हुनेतर्फ आयोग सबैलाई सचेत गराउँदछ। पार्टीको निर्देशन विपरीत कुनै किसिमका गतिविधि नगर्न पार्टीपङ्क्तिमागत सम्पूर्णमा अनुरोध गरिएको छ।

कैदीमाथि कत्ती प्रहार

विराटनगर, फागुन २३। जिल्ला कारागार मोरङमा राति सुतिरहेका कैदीबन्दीमाथि चौकीदारले कत्ती प्रहार गरेका छन्।
शनिबार विहान भएको कत्ती प्रहारबाट दुई जना घाइते भएका छन्। घाइतेमध्ये एक जनाको अवस्था गम्भीर र एक जनाको मध्यम रहेको प्रहरीले जनाएको छ। घाइते हुनेमा एक जना भारतीय नागरिक छन्।
घटनामा परेर भारतको उत्तरप्रदेश दिनाजपुर गौरी घर भएका ३५ वर्षीय चञ्चल बर्मन र मोरङको ग्रामथान गाउँपालिका-५ घर भएका २८ वर्षीय सञ्जय चौधरी घाइते भएको कारागार प्रशासक गौरव ढुंगेलले जानकारी दिए।

राजनीतिबाट बिदा लिए मिश्रले

काठमाडौं, फागुन २३। रवीन्द्र मिश्रले साँच्चै राजनीतिबाट तत्कालका लागि बिदा लिने घोषणा गरेका छन्।
राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा) का वरिष्ठ उपाध्यक्ष समेत रहेका मिश्रले काठमाडौं-१बाट प्रतिनिधिसभा सदस्यमा पराजित भएपछि सामाजिक सञ्जालमाफत यस्तो निर्णय सार्वजनिक गरेका हुन्।
मिश्रले आफूले निर्णय कुनै निराशा, हताशा वा हतारमा नभई धेरै सोच-विचारपछि गरेको बताएका छन्।
उनले देशभरि राजसंस्था पुनर्स्थापनाको पक्षमा व्यापक जनमत भए पनि पार्टीले त्यसलाई संगठित र पुँजीकृत गर्न नसकेको स्वीकार गर्दै त्यसको जिम्मेवारी आफूले पनि लिएको उल्लेख गरेका छन्।
विज्ञापितमा उनले बदलिँदो भूराजनीतिक
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

११ स्थानमा महिला उम्मेदवार विजयी

काठमाडौं, फागुन २३। प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचनको जारी मतगणनामा हालसम्म ११ स्थानमा महिला उम्मेदवार विजयी भएका छन्।
निर्वाचन आयोगका अनुसार काठमाडौं-१मा राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी(रास्वपा)की रञ्जु न्यौपाने १५ हजार ४५५ मत प्राप्त गरी विजयी भएकी छिन्। मोरङ-६मा रास्वपाकी रविना आचार्य ५५ हजार ५१३

मत, कास्की-३मा रास्वपाकी विना गुरुङ ३७ हजार ७५० मत र कैलाली-१ रास्वपाकी कोमल ज्ञवाली १७ हजार ८२६ मत प्राप्त गरी विजयी भए। दैलेख निर्वाचन क्षेत्र नं १मा नेपाली कांग्रेसकी उम्मेदवार बासना थापाले १२ हजार ३७२ मत प्राप्त गरी विजयी भएकी छिन्।
जारी मतगणनामा रास्वपाकी सोविता
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

कसरी पाइन्छ समानुपातिक सिट ?

काठमाडौं, फागुन २३। के जारी प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचनमा समानुपातिकतर्फको सिट प्राप्त गर्न प्रत्यक्षतर्फ १ सिट जित्ने पछि सिधो उत्तर पर्दैन।
यसबारे धेरैमा भ्रम देखिएको छ कि प्रत्यक्षमा कम्तिमा १ स्थानमा विजय प्राप्त नगरे समानुपातिकतर्फ थ्रेस होल्ड कटाए पनि सिट पाउँदैन भन्ने। समानुपातिकतर्फको निर्वाचन परिणामको शुरुवाती परिणाम अनुसार भ्रम संस्कृत पार्टी र राष्ट्रिय परिवर्तन पार्टीले थ्रेस होल्ड कटाउने स्थिति देखिएको छ।

दुवै पूरा नभएको खण्डमा वा प्रत्यक्षतर्फबाट कम्तीमा १ सिट जिते पनि समानुपातिक थ्रेस होल्ड कटाउन नसकेको दल राष्ट्रिय पार्टी हुँदैन।
समानुपातिकतर्फ थ्रेस होल्ड कटाए पनि प्रत्यक्षमा १ सिट जितेको छैनन्। भ्रम संस्कृत पार्टीले ५ स्थानमा अग्रता लिइरहेको छ। तर जीत हासिल गरेका छैन। कुलमान घिसिङ नेतृत्वको उज्यालो पार्टीसँग समानुपातिक निर्वाचनमा सहकार्य गरेको राष्ट्रिय परिवर्तन पार्टीको प्रत्यक्षतर्फ कतै जीत हासिल गर्ने अवस्थासहितको अग्रता छैन। यस्तो अवस्थामा ती पार्टीले समानुपातिकतर्फ कूल सदर मतको ३ प्रतिशत मत ल्याए वा थ्रेस होल्ड कटाए सिट पाउँछ पाउँदैन ?

यी दुवै पार्टीले हालसम्म प्रत्यक्षतर्फ एक सिट पनि जितेका छैनन्। भ्रम संस्कृत पार्टीले ५ स्थानमा अग्रता लिइरहेको छ। तर जीत हासिल गरेका छैन। कुलमान घिसिङ नेतृत्वको उज्यालो पार्टीसँग समानुपातिक निर्वाचनमा सहकार्य गरेको राष्ट्रिय परिवर्तन पार्टीको प्रत्यक्षतर्फ कतै जीत हासिल गर्ने अवस्थासहितको अग्रता छैन। यस्तो अवस्थामा ती पार्टीले समानुपातिकतर्फ कूल सदर मतको ३ प्रतिशत मत ल्याए वा थ्रेस होल्ड कटाए सिट पाउँछ पाउँदैन ?

समानुपातिकतर्फ थ्रेस होल्ड कटाए पनि प्रत्यक्षमा १ सिट जितेको छैनन्। भ्रम संस्कृत पार्टीले ५ स्थानमा अग्रता लिइरहेको छ। तर जीत हासिल गरेका छैन। कुलमान घिसिङ नेतृत्वको उज्यालो पार्टीसँग समानुपातिक निर्वाचनमा सहकार्य गरेको राष्ट्रिय परिवर्तन पार्टीको प्रत्यक्षतर्फ कतै जीत हासिल गर्ने अवस्थासहितको अग्रता छैन। यस्तो अवस्थामा ती पार्टीले समानुपातिकतर्फ कूल सदर मतको ३ प्रतिशत मत ल्याए वा थ्रेस होल्ड कटाए सिट पाउँछ पाउँदैन ?

समानुपातिकतर्फ थ्रेस होल्ड कटाए पनि प्रत्यक्षमा १ सिट जितेको छैनन्। भ्रम संस्कृत पार्टीले ५ स्थानमा अग्रता लिइरहेको छ। तर जीत हासिल गरेका छैन। कुलमान घिसिङ नेतृत्वको उज्यालो पार्टीसँग समानुपातिक निर्वाचनमा सहकार्य गरेको राष्ट्रिय परिवर्तन पार्टीको प्रत्यक्षतर्फ कतै जीत हासिल गर्ने अवस्थासहितको अग्रता छैन। यस्तो अवस्थामा ती पार्टीले समानुपातिकतर्फ कूल सदर मतको ३ प्रतिशत मत ल्याए वा थ्रेस होल्ड कटाए सिट पाउँछ पाउँदैन ?

भ्रम कसरी ?
यहाँ धेरैलाई 'भ्रम' सिर्जना भएको राष्ट्रिय दलको मान्यता प्राप्त गर्न पाउनुपर्ने मत र सिट संख्याको कारण हो। राजनीतिक दलसम्बन्धी

समानुपातिकतर्फ थ्रेस होल्ड कटाए पनि प्रत्यक्षमा १ सिट जितेको छैनन्। भ्रम संस्कृत पार्टीले ५ स्थानमा अग्रता लिइरहेको छ। तर जीत हासिल गरेका छैन। कुलमान घिसिङ नेतृत्वको उज्यालो पार्टीसँग समानुपातिक निर्वाचनमा सहकार्य गरेको राष्ट्रिय परिवर्तन पार्टीको प्रत्यक्षतर्फ कतै जीत हासिल गर्ने अवस्थासहितको अग्रता छैन। यस्तो अवस्थामा ती पार्टीले समानुपातिकतर्फ कूल सदर मतको ३ प्रतिशत मत ल्याए वा थ्रेस होल्ड कटाए सिट पाउँछ पाउँदैन ?

समानुपातिकतर्फ थ्रेस होल्ड कटाए पनि प्रत्यक्षमा १ सिट जितेको छैनन्। भ्रम संस्कृत पार्टीले ५ स्थानमा अग्रता लिइरहेको छ। तर जीत हासिल गरेका छैन। कुलमान घिसिङ नेतृत्वको उज्यालो पार्टीसँग समानुपातिक निर्वाचनमा सहकार्य गरेको राष्ट्रिय परिवर्तन पार्टीको प्रत्यक्षतर्फ कतै जीत हासिल गर्ने अवस्थासहितको अग्रता छैन। यस्तो अवस्थामा ती पार्टीले समानुपातिकतर्फ कूल सदर मतको ३ प्रतिशत मत ल्याए वा थ्रेस होल्ड कटाए सिट पाउँछ पाउँदैन ?

तनाव व्यवस्थापनमा परिवारको भूमिका

- परिवारका सदस्यको कुरा ध्यानपूर्वक सुनौं र सहानुभूति प्रकट गरौं।
  - स्वस्थ जीवनशैली अपनाउन प्रोत्साहन गरौं।
  - सामाजिक रूपमा सक्रिय रहन सहयोग गरौं।
  - घरपरिवारका सदस्यसँग नियमित कुराकानी गरौं।
  - जीवनका स-साना प्रयास वा उपलब्धिमा खुशी मनाऔं।
  - साथी तथा इष्टमित्रसँग भेटघाट गर्ने बानी खसौं।
- आवश्यक परेमा मनोपारामर्शकर्तासँग परामर्श लिऔं।**

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

वरिष्ठ मुटु रोग विशेषज्ञ
DR. RAJESH KUMAR PANJIYAR
MBBS, MD INTERNAL MEDICINE, DM CARDIOLOGY FAPSC (JAPAN) NMC NO.: 8021 SENIOR CLINICAL & INTERVENTIONAL CARDIOLOGIST
CATH LAB Training (सहिद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्र, बाँसवारी, काठमाडौं)
प्रत्येक महिनाको तेस्रो शनिबार विराटनगरबाट

उपचार हुने रोगहरू

- उच्च रक्तचाप(Blood Pressure), कोलेस्ट्रॉल
- छाती दुख्ने, चक्कर आउने, थकावट धेरै हुने
- राति सुत्दा वा हिड्दा साँघो फेँने गडो हुने
- हात,मुटु सुनिने, पसिना धेरै आउने, ढुक्ढुकी बढ्ने
- मुटुको कमजोरी (Heart Failure)
- हृदयघात (Heart Attack)
- पुरानो मुटु रोग सम्बन्धी समस्या
- ECG र मुटुको गतिविधि एक्सरे (ECHO)लेवा
- मुटु सम्बन्धी अपरेसन गरेको तथा पेल्वेकर
- राष्ट्रिय विरामीहरू का लागि नियमित परामर्श

आर. आर. पोलिक्लिनिक
अन्नपूर्ण चोक, भद्रपुररोड (भद्रपुर बस स्टेण्डसँगै), वित्तीय-४, भापा
०२३-५५१९७४, ५८२०४५१९७४

मध्यपूर्व युद्ध: तनाव तीव्र, आक्रमण र प्रतिआक्रमण जारी

काठमाडौं, फागुन २३। अमेरिका-इजरायल र इरानबीच चर्किएको मध्यपूर्व युद्ध अझ फैलिँदै जाँदा क्षेत्रभरि सैन्य गतिविधि तीव्र बनेको छ। खाडी क्षेत्रदेखि लेबनान, सिरिया र इराकसम्म विस्फोट, क्षेप्यास्त्र प्रहार, ड्रोन आक्रमण र सैन्य कारवाहीका खबरहरू आएका छन् भने विश्व अर्थतन्त्र र ऊर्जा आपूर्तिमा पनि यसको प्रभाव देखिन थालेको छ।

शनिवार दुबई र बहराइनको राजधानी मानामा शक्तिशाली विस्फोटको आवाज सुनिएको एएफपीका पत्रकारहरूले जनाएका छन्। इरानले खाडी क्षेत्रका लक्ष्यहरूमा प्रतिशोधात्मक आक्रमण सुरु गरेको एक हप्तापछि यी विस्फोटहरू सुनिँएको हो। मानामा चेतावनी साइरन बजाइएको थियो र बहराइनको गृह मन्त्रालयले सामाजिक सञ्जालमार्फत स्थानीय वासिन्दालाई नजिकको सुरक्षित स्थानमा जान आग्रह गरेको थियो।

यसैबीच अमेरिकी विदेश मन्त्रालयले इजरायललाई १२ हजार बम क्यासिड विक्री गर्न 'आपतकालीन' स्वीकृति दिएको जनाएको छ। विदेश मन्त्रालयको राजनीतिक-सैन्य मामिला ब्यूरोका अनुसार प्रस्तावित विक्रीले इजरायलको रक्षा क्षमता सुदृढ बनाउने, वर्तमान र भविष्यका खतराहरू सामना गर्न सहयोग गर्ने तथा क्षेत्रीय खतराविरुद्ध निवारकका रूपमा काम गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

इरानबाट गरिएको क्षेप्यास्त्र आक्रमणपछि इजरायली सेनाले देशभरि हवाई आक्रमणको चेतावनी जारी गरेको जनाएको छ। इरानले आफ्नो सार्वभौमिकता अघि सरेको जनाएको छ र देशभरका लक्ष्यहरूमा गरिएको अमेरिका-इजरायलको संयुक्त सैन्य कारवाहीको बदला लिन इजरायलमार्फत लगातार आक्रमण गरिरहेको बताइएको छ।

यसै क्रममा लेबनान-सिरिया सीमामा पनि तनाव चर्किएको छ। लेबनानी सरकारी मिडियाका अनुसार इजरायलले उक्त क्षेत्रमा अवतरण कारवाहीको प्रयास गर्दा फडप भएको थियो। तेहरान समर्थित हिजबुल्लाहले आफ्ना लडाकूहरू त्यस फडपमा संलग्न रहेको जनाएको छ। खासगरी इजरायलले इजरायलको इजरायलले लेबनानमा थप सेना पठाएको थियो।

खाडी क्षेत्रमा पनि आक्रमणको प्रयास जारी रहेको छ। साउदी अरेबियाको रक्षा मन्त्रालयले अमेरिकी सैन्य कर्मचारीहरू बसोबास गर्ने एक हवाई अड्डातर्फ प्रहार गरिएको ब्यालेस्टिक मिसाइल अवरोध गरिएको जनाएको छ। राज्य सभा अमेरिकी रक्षा कम्पनीहरूले उन्नत हतियारको उत्पादन चार गुणासम्म बढाउन सहमति जनाएका छन्। अमेरिकी सेनाका अनुसार इन्द्र शुरु भएको पहिलो सातामै तीन हजारभन्दा बढी लक्ष्यमा प्रहार गरिएको छ।

इजरायलले इरानमार्फत युद्ध शुरु भएपछि 'थ्रेट पटक' क्लस्टर बम प्रयोग गरेको आरोप पनि लगाएको छ। यी हतियारहरू हावामा विस्फोट भएर साना बमहरू छर्किने भएकाले लामो समयसम्म नागरिकका लागि जोखिमपूर्ण हुने मानिन्छ। इरान र इजरायल दुवै क्लस्टर बमको प्रयोग र उत्पादन प्रतिबन्ध गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिमा सहभागी छैनन्।

यसैबीच अमेरिकाले रुसले इरानलाई खुफिया सहयोग दिएको भन्ने समाचारको टिप्पणी गरेको छ। वासिङ्टन पोस्टले अमेरिकी गुप्तचर अधिकारीहरूलाई उद्धृत गर्दै रुसले इरानलाई जहाज र विमानसहित अमेरिकी सैन्य सम्पत्तिको अवस्थाबारे जानकारी उपलब्ध गराएको जनाएको थियो। तर, इन्साइट हाउसले यस विषयलाई कम महत्व दिँदै पेन्टागन प्रमुख पीट हेगसेथले अमेरिकी कमान्डरहरू अवस्थाबारे पूर्ण रूपमा सचेत रहेको बताएका छन्।

इरानले भने आफ्नो नेतृत्व चयन प्रक्रियामा अमेरिकी हस्तक्षेप अस्वीकार गरेको छ। अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले खासगरी उत्राधिकारी चयन प्रक्रियामा आफू संलग्न हुनुपर्ने बताएका थिए। त्यसप्रति प्रतिक्रिया दिँदै संयुक्त राष्ट्रसङ्घका लागि इरानका राजदूत अमिर सइद इरानीले इरानको नेतृत्व चयन सवैधानिक प्रक्रिया र जनताको इच्छा अनुसार हुने स्पष्ट पारे।

युद्ध चर्कँदै जाँदा अमेरिकाले हतियार उत्पादन बढाउने घोषणा पनि गरेको छ। ट्रम्पका अनुसार प्रमुख अमेरिकी रक्षा कम्पनीहरूले उन्नत हतियारको उत्पादन चार गुणासम्म बढाउन सहमति जनाएका छन्। अमेरिकी सेनाका अनुसार इन्द्र शुरु भएको पहिलो सातामै तीन हजारभन्दा बढी लक्ष्यमा प्रहार गरिएको छ।

युद्धको प्रभाव प्रमुख जलमार्ग स्ट्रेट अफ होर्मुजमा पनि देखिएको छ। एएफपीले विश्लेषण गरेको मरिन ट्राफिक डाटा अनुसार सोमवारदेखि केवल नौ तेल ट्याङ्कर, कागो र कन्टेनर जहाज मात्र उक्त जलमार्ग हुँदै गुञ्जिएका छन्। सामान्य अवस्थामा विश्वको कच्चा तेलको करिब २० प्रतिशत र तरलीकृत प्राकृतिक ग्यासको करिब २० प्रतिशत यही मार्गबाट ओसारपसार हुने गर्दछ।

युद्धको असर विश्व अर्थतन्त्रमा पनि देखिन थालेको छ। खाडी क्षेत्रमा तेल आपूर्ति अवरुद्ध हुने आशङ्काले कच्चा तेलको मूल्य तीव्र रूपमा बढेको छ। वेस्ट टेक्सास इन्टरमिडियेट कच्चा तेलको मूल्य शुक्रवार १२ प्रतिशतले बढेर प्रति ब्यारेल ९०.९२ डलर पुगेको छ। यो साप्ताहिक रूपमा ठूलो वृद्धि मानिएको छ।

इराकमा पनि तनाव बढेको छ। रकेटहरूले बगदाद अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल परिसरलाई लक्षित गरेका थिए, जहाँ सैन्य आधार र अमेरिकी कूटनीतिक सुविधा रहेका छन्। 'सराया अबलिया अल-दम' नामक छद्म समूहले उक्त आक्रमणको जिम्मेवारी लिएको दावी गरेको छ, जसलाई इरान समर्थित इस्लामिक प्रतिरोध समूहको हिस्सा मानिन्छ।

अमेरिकी राष्ट्रपति ट्रम्पले कुवेतमा इरानी ड्रोन आक्रमणमा मारिएका छ जना अमेरिकी सैनिकको पार्थिव शरीर स्वदेश फर्किने क्रममा आफू उपस्थित हुने बताएका छन्। उनका अनुसार भएपछि तेल अभिव क्षेत्रमा श्रृंखलाबद्ध विस्फोट सुनिएका थिए।

दक्षिणी लेबनानमा संयुक्त राष्ट्रसंघको शान्ति सेनाको आधार क्षेत्रमा भएको आक्रमणमा घानाका थ्रेट शान्ति सैनिक घाइते भएको पनि रिपोर्ट आएको छ। आक्रमण कसले गरेको भन्ने स्पष्ट नभए पनि त्यस क्षेत्रमा इजरायल र हिजबुल्लाहबीच लगातार लडाइँ भइरहेको छ।

यसैबीच ट्रम्पले युद्ध अन्त्यका लागि इरानले 'विना शर्त आत्मसमर्पण' गर्नुपर्ने माग दोहोर्‍याएका छन्। उनले इरानले यस्तो कदम चालेमा देशको अर्थतन्त्र पुनर्निर्माणमा सहयोग गर्ने वाचा पनि गरेका छन्, यो प्रस्ताव अमेरिकाले यसअघि बताएको सैन्य उद्देश्यभन्दा अझ व्यापक भएको विश्लेषण गरिएको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघका महासचिव एन्टोनियो गुटेरेसले भने मध्यपूर्वमा भइरहेको 'गैरकानूनी आक्रमण' को निन्दा गर्दै युद्ध नियन्त्रण बाहिर जान सक्ने चेतावनी दिएका छन्। उनका अनुसार जारी सङ्घर्षले ठूलो मानवीय पीडा निम्त्याइरहेको छ र विश्व अर्थतन्त्रका लागि गम्भीर जोखिम सिर्जना गरिरहेको छ।

युद्धको प्रभाव प्रमुख जलमार्ग स्ट्रेट अफ होर्मुजमा पनि देखिएको छ। एएफपीले विश्लेषण गरेको मरिन ट्राफिक डाटा अनुसार सोमवारदेखि केवल नौ तेल ट्याङ्कर, कागो र कन्टेनर जहाज मात्र उक्त जलमार्ग हुँदै गुञ्जिएका छन्। सामान्य अवस्थामा विश्वको कच्चा तेलको करिब २० प्रतिशत र तरलीकृत प्राकृतिक ग्यासको करिब २० प्रतिशत यही मार्गबाट ओसारपसार हुने गर्दछ।

यता फ्रान्सले पनि भूमध्यसागर क्षेत्रमा सैन्य उपस्थिति बढाएको छ। फ्रान्सेली सेनाका अनुसार हेलिकप्टर बोक्ने जहाज त्यहाँ तैनाथ गरिएको छ। पेरिसले यसअघि नै आफ्नो मुख्य एयरक्राफ्ट क्यारियर र फ्रिगेटहरू पनि क्षेत्रतर्फ पठाउने निर्णय गरेको जनाएको छ।

संसद्मा हुने छैनन् संसदीय राजनीतिका यी चर्चित अनुहार

काठमाडौं, फागुन २३। पटक-पटक प्रधानमन्त्री बनेका र नेपालमा बहुदलीय प्रजातन्त्र पुनर्स्थापना भए यता अधिकांश निर्वाचनमा सांसद बनेका कैयौँ नेताहरू यो पटक प्रतिनिधिसभामा नदेखिने भएका छन्। नेपाली कम्युनिष्ट पार्टीका संयोजक पुष्पकमल दाहाल पृथ्वीराज चन्द संसद्मा पुग्ने एक जना मात्रै पूर्वप्रधानमन्त्री हुनेछन्। उनी बाहेक यो निर्वाचनमा कैयौँ पूर्वप्रधानमन्त्रीदेखि पार्टीका प्रमुख र चर्चित नेताहरू कि पराजित भइसकेका छन् कि त दोस्रो वा तेस्रो स्थानमा प्रतिस्पर्धा गरिरहेका छन्।

केपी शर्मा ओली
वि.सं. २०७० साल पछिका निर्वाचनमा फराकिलो मतान्तरसहित भाषा ५बाट निर्वाचित हुँदै आएका नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओली यो निर्वाचनमा नराधोरसँग पराजित भएका छन्।

काठमाडौं महानगरपालिकाको मेयरबाट राजीनामा दिएर भाषा ५को निर्वाचन क्षेत्रमा उम्मेदवारी दिएका बालेन्द्र शाह बालेनले ओलीलाई फण्डे ५० हजार मतले हराएका छन्।

यो क्षेत्रको अन्तिम चुनावी परिणामको औपचारिक घोषणा हुँदा यो निर्वाचनमा पराजित हुने सबैभन्दा 'हेभी बेट' नेता ओली नै भएका छन्। चारपटक प्रधानमन्त्री भइसकेका र तेस्रो कार्यकाल नेकपा एमालेको अध्यक्ष चलाइरहेका ओली गतभदौको जेन-जी आन्दोलनले पदच्युत गरेका सरकार प्रमुख हुन्।

केपी ओलीको यो पहिलो पराजय चाहिँ होइन। उनी वि.सं. २०६४ सालको संविधानसभा निर्वाचनमा पनि पराजित भएका छन्। तत्कालीन समयमा पार्टीको कुनै पदीय जिम्मेवारीमा नभए पनि प्रभावशाली नेता मानिने ओली उक्त चुनावमा माओवादीका विश्वदीप लिङ्देनसँग पराजित भएका थिए।

शेरबहादुर देउवा
ओलीसँगै सत्ता साभेदारी गरेका, पाँचपटक प्रधानमन्त्री रहिसकेका नेपाली कांग्रेसका तत्कालीन सभापति शेरबहादुर देउवा पनि यो पटक संसद्मा देखिने छैनन्।

वि.सं. २०४८ सालदेखि डडेल्धुरा र कञ्चनपुरबाट निरन्तर चुनाव जितिरहेका देउवा भदौ २४को हिंसात्मक आन्दोलनका क्रममा आफ्नै घरमा आक्रमणमा परे।

लामो समय उपचार गराएर पुनः पार्टी राजनीतिमा फर्कने प्रयास गरिरहेका देउवालाई पार्टी महाधिवेशन प्रतिनिधिहरूले विशेष महाधिवेशनमार्फत पदबाट हटाइदिए। यद्यपि विशेष महाधिवेशनको आधिकारिकता विवाद सँगैले अदालतमा विचाराधीन छ।

अधिल्लोपटक आफ्नो चुनावी क्षेत्र अर्का असार अन्तिमबाट प्रधानमन्त्री बन्ने पर्खाइमा रहेका देउवा जेन-जी आन्दोलनपछि पार्टी नेतृत्वबाट पनि हटनु परेपछि यो निर्वाचनमा

उम्मेदवार समेत बन्न पाएनन्।
माधवकुमार नेपाल
सशस्त्र द्वन्द्वमा रहेको नेकपा माओवादीलाई शान्ति प्रक्रियामा ल्याउन सकिय भूमिका निभाउने नेता मध्येका एक पूर्वप्रधानमन्त्री माधवकुमार नेपालका लागि नवयुवा आन्दोलनपछिको चुनाव भारी परेको छ। कैयौँपटक चुनाव जितेको रौतहट-१मा योपटक नेपालले चौथो स्थानमा चित्त बुकाउनु पर्यो।

रौतहट १मा राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका राजेशकुमार चौधरी निर्वाचित भएका छन्। हाल नेपाली कम्युनिष्ट पार्टीका नेता माधव नेपाल यसअघि २०६४ सालको पहिलो संविधानसभा निर्वाचनमा पनि पराजित भएका थिए। त्यसबेला एमालेको नेतृत्व गरिरहेका नेपाल काठमाडौं २ र रौतहट १ दुवै ठाउँबाट पराजित भएका थिए। नेपाललाई दुवै ठाउँबाट पराजित भएका चर्चामा नभएका उम्मेदवारले पराजित गरेका थिए। काठमाडौंमा नेपाललाई माओवादीका भक्कु सुवेदीले र रौतहटमा स्वतन्त्र उम्मेदवार बबन सिंहले पराजित गरेका थिए।

संसद्मा हुने छैनन् यी तीन पूर्व प्रधानमन्त्री
केपी ओली, शेरबहादुर देउवा र माधव नेपाल जस्तै नेपालका अरू तीन जना निर्वाचित पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू पनि योपटक संसद्मा हुने छैनन्।

पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू बाबुराम भट्टराई, फलनाथ खनाल र लोकेन्द्रबहादुर चन्द क्रमशः संसदीय प्रतिस्पर्धाबाट अलग हुँदै गएका छन्। अधिल्लो निर्वाचनमा गृहजिल्ला इलाममा पराजित भएका खनाल गरिबहरूका देउवालाई नै बनेनन्। वि.सं. २०४८ सालदेखि २०५६ बाहेकका सबैजसो निर्वाचनमा सांसद रहेका पूर्व प्रधानमन्त्री खनाल पनि नयाँ संसदा नदेखिने राजनीतिज्ञ हुन्।

अधिल्लोपटक आफ्नो चुनावी क्षेत्र अर्का पूर्व प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाललाई छोडेर बाबुराम भट्टराई योपटक गोर्खा २बाट उम्मेदवार बनेका थिए। तर, मतदान अधि

नै भट्टराईले आफ्नो उम्मेदवारी फिर्ता लिए। वि.सं. २०४० देखि २०६० सालको बीचमा चार पटक प्रधानमन्त्री बनेका राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका नेता लोकेन्द्रबहादुर चन्द पछिल्ला चुनावहरूमा उम्मेदवार छैनन्। उनी पछिल्लो पटक २०६४ सालको संविधानसभासम्म सभासद थिए।

अरू प्रभावशाली राजनीतिक अनुहारहरू
यो निर्वाचनमा कांग्रेस र एमालेका प्रभावशाली नेताहरू पनि पराजित भएका छन्।

नेकपा एमालेका उपाध्यक्ष तथा पूर्व उपप्रधानमन्त्री विष्णु पौडेल २८ वर्षका शुलभ खरेलसँग ठूलो मतान्तरले पराजित भए। पौडेल पनि पछिल्ला संसदीय चुनावमा निरन्तर अपराजित रहेका नेता हुन्।

नेकपा एमालेका अर्का उपाध्यक्ष पूर्वमन्त्री पृथ्वीसुब्बा गुरुङ पनि रास्वपाका धर्मराज केसीसँग पराजित भए। यो निर्वाचनमा नेपाली कांग्रेसका प्रभावशाली नेता शेखर कोइराला निकै फराकिलो मतान्तरले पराजित भए। उनलाई रास्वपाकी रविना आचार्यले ४२ हजार मतान्तरले पराजित गरेकी हुन्।

कांग्रेसका महामन्त्रीद्वय गुरुराज घिमिरे र प्रदीप पौडेल पनि रास्वपाका नयाँ उम्मेदवारसँग पराजित भए। नयाँ पार्टी खोलेर पहिलो पटक निर्वाचनमा भाग लिएका पूर्व ऊर्जापन्थी कुलमान घिसिङ पनि काठमाडौंमा रास्वपाका राजुनाथ पाण्डेसँग पराजित भएका छन्।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका पटक-पटक सांसद भएका प्रेम सुवाल पनि योपटक पराजित बनेका छन्। त्यसबाहेक नेपाली कांग्रेसका सभापति गगन थापा, प्रगतिशील लोकतान्त्रिक पार्टीका नेता तथा पूर्वमन्त्री जनार्दन शर्मा, राप्रपा अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देन समेत पराजित भएका छन्।

यसैगरी जनता समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष उपेन्द्र यादव, जनमत पार्टीका अध्यक्ष सीके राउत लगायतका कैयौँ दलका प्रमुख नेताहरू पनि मतगणनामा पछाडि परेको वीवीसीले उल्लेख गरेको छ।

बालेनको ...

जेन-जी आन्दोलनपछि भएको यो निर्वाचनलाई दलहरूले महत्त्वका साथ लिएका थिए। पात निर्वाचनमा सबैभन्दा ठूलो दल बनेको नेपाली कांग्रेस र दोस्रो ठूलो दल नेकपा एमालेका उम्मेदवारले भाषामा लज्जास्पद हार व्यहोरेका छन्। २०४८ सालदेखि भाषा क्षेत्र नम्बर ५बाट निरन्तर जित निकाल्दै आएका एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले २०६४पछि २०८२मा नराम्रो हार व्यहोर्नुपरेको थियो। भाषा ५को निर्वाचनलाई हेर्ने हो भने कम्युनिष्ट पार्टी बाहेक अन्य पार्टीले जित निकाल्न सकेका थिएनन्। तर, गत निर्वाचनमा देशभर सर्वाधिक मत ल्याएर विजयी भएका केपी शर्मा ओलीलाई रास्वपाका वरिष्ठ नेता बालेन्द्र शाह 'बालेन'ले भारी मतान्तरले पराजित गर्दै नमिठो हार चखाएका छन्।

यता भाषा ३मा आफू बाहेक अरूको विकल्प नदेखेका राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका अध्यक्ष राजेन्द्र लिङ्देन रास्वपाका उम्मेदवार प्रकाश पाठकसँग भारी मतान्तरले पराजित भएका छन्। यसअघिका निर्वाचनमा नेपाली कांग्रेसका पूर्वमहामन्त्री कृष्णप्रसाद सिटौलालाई पराजित गर्दै दुईपटक लिङ्देन यो क्षेत्रबाट निर्वाचित हुँदै उपप्रधानमन्त्री समेत बनेका थिए।

संघीयता विरोधी राप्रपाले संघीयतालाई नै अगाकार गर्दै निर्वाचनमा होमिँदै आएको थियो। भाषा ५ र भाषा ३मा एमाले र राप्रपाले पटक-पटक तालमेल गर्दै संसदीय यात्रा तय गरेका थिए। यसपटक भने यी

दुई दलसहित कुनै पनि दलले गठबन्धन नगर्दा पुराना भनिएका दल र तिनका उम्मेदवारले आफ्नो बलमा भाषामा एक सिट पनि जित्न सकेनन्। यता भाषा २मा यसअघिको निर्वाचनमा विजयी बनेर सभामुख जस्तो सम्मानित पदमा पुगेका देवराज घिमिरेले रास्वपाको उम्मेदवार एवम् उनकै कार्यकालकी उपसभामुख इन्दिरा राना मगरसँग पराजित हुने निश्चित छ।

उता गतनिर्वाचनमार्फत समानुपातिक कोटाबाट रास्वपाको नेतृत्व गर्दै कान्छी सांसदको परिचय बनाएकी निशा डाँगीले कांग्रेस उपसभापति विश्वप्रकाश शर्माको निर्वाचन क्षेत्रबाट एमालेसहितका दललाई पाखा लगाउँदै सहज जित निकाल्ने अवस्थामा पुगेकी छन्।

उता पूर्व प्रहरी समेत रहेका रास्वपाका नेता शम्भु ढकाल सुस्केराले लगातार जित निकाल्दै आएका एमालेका उम्मेदवार लालप्रसाद साँवा लिम्बूलाई रोकेर संसदको यात्रा तय गर्ने पक्का भएको छ। सोही क्षेत्रमा कांग्रेसका भाषा जिल्ला सभापति समेत रहेका देउकुमार थेगे तेस्रोपटक पराजित भएका छन्। पुराना र आफूहरूसँग संगठन र जनधारण छ भन्ने दलहरू नै यस पटक पराजित हुन पुगेका हुन्।

काठमाडौंमा रास्वपाको 'क्लीन स्वीप'
राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) ले काठमाडौंका १० वटै निर्वाचन क्षेत्रमा 'क्लीन स्वीप' गरेको छ। रास्वपाका १० जना उम्मेदवारले प्रतिस्पर्धीहरूभन्दा फराकिलो अन्तरले क्लीन स्वीप गरेका

हुन्। अधिल्लो आम निर्वाचनमा रास्वपाले काठमाडौंका ४ सिटमा जित हाँसिल गरेको थियो। ती क्षेत्रहरूका साथसाथै अन्य ६ क्षेत्रमा पनि रास्वपाले यसपटक जितेको छ। काठमाडौं-१मा रञ्जु न्यौपाने, काठमाडौं-२मा सुनिल केसी, ३मा राजुनाथ पाण्डे, ४मा पुकार बम, ५मा सस्मित पोखरेल, ६मा शिशिर खनाल, ७मा गणेश पराजुली, ८मा विराजभक्त श्रेष्ठ, ९मा डोलप्रसाद अर्याल र १०मा प्रदीप विष्ट विजयी भएका छन्।

पूर्वी पहाडमा कमजोर
समग निर्वाचन परिणाम अनुसार अधिमाय बेगमा अधि बढिरहेको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) ले पूर्वी पहाडी क्षेत्रमा भने राम्रो प्रदर्शन गर्न सकेन।

पूर्वी पहाडमा रास्वपाको सबैभन्दा राम्रो ओखलढुङ्गामा देखिएको छ। त्यहाँ रास्वपा दोस्रो स्थानमा छ। वेल्कासम्मको परिणाम अनुसार त्यहाँ पहिलो स्थानमा रहेका नेपाली कांग्रेसका उम्मेदवार कुमार लुइँटले ७ हजार ४ सय ४ मतका साथ अग्रता राखेर, दोस्रो स्थानमा रास्वपाका विश्वराज पोखरेलले ६ हजार २ सय ३ मत प्राप्त गरेका छन्। यो एक हजार २ सय ३ मतको अन्तर हो।

त्यसबाहेक सोलु, खोटाङ, भोजपुर, पाँचथर र ताप्लेजुङमा रास्वपा पाँचौँ स्थानमा छ। तेह्रथुममा नेपाली कांग्रेसका सन्तोष सुब्बा विजयी भइसकेका छन्। त्यहाँ रास्वपाका सुरेन्द्र कार्की ७ हजार ७ सय २३ मतका साथ तेस्रो स्थानमा रहे। धनकुटामा ६ हजार ९ सय ५६ मतका

सात रास्वपाका दिनेश भण्डारी चौथो स्थानमा रहेका छन्। इलामका दुवै क्षेत्रमा रास्वपाका उम्मेदवार चौथो स्थानमा छन्। संखुवासभामा भर्खर मात्रै मत गणना शुरु भएको छ।

११ स्थानमा ...

गौतम (चितवन-३), डा. तोसिमा कार्की (ललितपुर-३), इन्दिरा रानामगर (भाषा-२), निशा डाँगी (भाषा-१), नीतिमा भण्डारी (काकी) (सर्लाही-१), आशिका तामाङ (धदिङ-१) विजयी भएका छन् भने पुष्पाकुमारी चौधरी (सप्तरी-१) र गौरीकुमारी (महोत्तरी-४)मा अग्रस्थानमा छन्। पहिलो हुने निर्वाचित हुने (प्रत्यक्ष) निर्वाचन प्रणालीतर्फ कूल १६१ निर्वाचन क्षेत्रमध्ये हाल बाँकी रहेका स्थानमा मतगणना जारी छ। प्रतिनिधिसभा

सदस्यको पहिलो हुने निर्वाचित हुने प्रणालीतर्फ कूल तीन हजार ४०६ मध्ये महिला उम्मेदवार ३६८ जना थिए।

राजनीतिबाट ...

अवस्था र देशभित्रको जटिल परिस्थितिलाई ध्यानमा राख्दा भावी पुस्ताका लागि देश बचाउन र बनाउन आफूले चाहेजस्तो भूमिका निर्वाह गर्न नसक्ने निष्कर्षमा पुगेको बताएका छन्। यद्यपि, गैरदलीय (स्वतन्त्र) राजनीति, राजसंस्था पुनर्स्थापना र सुशासनजस्ता मुद्दामा आफ्नो अडान भने यथावत रहने उनले स्पष्ट पारेका छन्। करिब ९ वर्ष लामो राजनीतिक यात्राका क्रममा साथ र सहयोग गर्ने देश-विदेशमा रहेका नेपाली तथा पार्टीका नेता-कार्यकर्ताप्रति उनले आभार व्यक्त गरेका छन्।

एक सिटमा ...

दीपबहादुर शाही ७ हजार १४३, एमालेका उम्मेदवार शांतिलाल महतले ४ हजार ५ सय १८ मत पाउँदा रास्वपाकी विनिता कठायत ४२१ मतमै रोकिएन्। यो निर्वाचनमा राप्रपा प्रत्यक्षतर्फ एक सीटमै खुम्चिने देखिएको छ।

पार्ट टाइम जब

यस पूर्वाञ्चल दैनिक पत्रिका वितरण गर्न आफ्नै साइकल भएका स्थानीय इच्छुक महिला/पुरुषले तु-सम्पर्क गर्नुहोला।
क्षेत्र : बसपार्क/बुढावारी
तलब : ५०००- माथि (पाँच हजार रुपैयाँ माथि)
समय : बिहान ५:०० बजेदेखि ७:०० बजेसम्म।
सम्पर्क : ९८०७९१०२२२, ९८०६०३३१५३

बितामोडमा 4D मिडियो एक्स-रे र ल्याट सेवा

वरिष्ठ रेडियोलोजिस्ट डा. संजयकुमार गुप्ताहारा

निशा एडमान्स अल्ट्रासाउण्ड एण्ड डायग्नोस्टिक विलनिकमा

प्रत्येक दिन बिहान ६:०० बजेदेखि ८:३० बजे र बेलुका २:०० बजेदेखि ६:०० बजेसम्म

परिचय बस स्टण्ड उत्तर, बितामोड-४, फापा

हाम्रा सेवाहरू

- Fetal Echo, Fibro Scan
- Liver (पहिलोपटक)
- विशेषज्ञद्वारा ओ.पी.डी. सेवा
- निस्तान परामर्श केंद्र
- 12 Lead ECG
- सुपथ मूल्यको फार्मसी सेवा
- अत्याधुनिक प्याथोलोजी ल्याब
- 4D मिडियो एक्स-रे
- Anomaly Scan, TVS
- रक्त नलिको Colour Doppler
- Advance CT Colour

सम्पर्क नं. : ०२३-५९०९९४, ९८०१५६६४७८, ९८०९८८४६४६

Advance Pathology Lab

विश्वसनीय स्वास्थ्य परीक्षणको लागि तपाईंको आफ्नै ल्याब हामीकहाँ आधुनिक प्रविधिबाट सुसज्जित प्रयोगशाला, अनुभवी प्राविधिक र छिटो तथा भरपर्दो रिपोर्टको व्यवस्था छ।

तपाईंको स्वास्थ्य, हाम्रो जिम्मेवारी

- छिटो र भरपर्दो रिपोर्ट
- आधुनिक मेसिन र अनुभवी टेक्निसियन
- सबै प्रकारका रगत तथा पिसाब परीक्षण
- उचित शुल्कमा गुणस्तरीय सेवा

Advance Pathology Lab
Birtamode-1, Charpane, Jhapa
023-536070, 9817032003
Email:advanclab2010@gmail.com

नारी सामर्थ्यको सम्मान

अंग्रेजी सम्वत् अनुसार आज सन् २०२६ को मार्च महिनाको ८ तारिख । यस दिनलाई विश्वभर नारी दिवसका रूपमा महिला सशक्तिकरण, समानता र सम्मानका कार्यक्रमका साथ दिवस मनाउने गरिएको छ । वैदिक सनातन धर्मका अनुयायी भएका कारण नेपालमा नारी जातिलाई उच्च सम्मान गर्ने परम्परा नै छ । आचार्य मनुद्वारा रचित मनुस्मृतिमा नारीलाई सम्मान गर्नुपर्ने विचार व्यक्त भएको छ । मनुस्मृतिसँगै भनिएको छ- जहाँ नारीको पूजा अर्थात् सम्मान हुन्छ, त्यही ईश्वर खुशी भएर बस्नेछन् । त्यही आदर्शबाट अनुप्राणित नेपाली संस्कृतिमा नारीलाई विद्या, धन र सामर्थ्यको देवीका रूपमा चित्रण गरिएको छ । पूर्वीय दर्शनको आदर्श अनुरूप नारीलाई धरणी, धर्ती र माताको रूपमा स्वीकार गरिएको छ ।

नारी शक्तिको विशिष्टताको सम्मान गर्दै फ्रान्स क्रान्तिका नायक तथा राजनीतिक नेता नेपोलियन बोनापार्टले भनेका थिए- तिमी मलाई एउटी असल आमा देऊ, म तिमीलाई एउटा असल राष्ट्र दिन्छु । यो भनाइले पश्चिममा समाजमा पनि आमा अर्थात् नारी शक्तिप्रति उच्च सम्मान गरिन्थ्यो भन्ने बुझिन्छ । आज त्यही मातृशक्तिको सामर्थ्य र विशिष्टताको स्मरण गर्दै नारी जातिको महत्त्वका बारेमा चेतना विस्तार गर्ने दिन हो । यद्यपि हाम्रो समाजमा सीता, भृकुटी, राजेन्द्रलक्ष्मी देवी जस्ता आदर्श र वीराङ्गनाहरूको कथा पढिन्छ, पढाइन्छ र योगमाया जस्ता महान नारीहरूको समाज रूपान्तरणमा भएका योगदानको गायन गरिन्छ । तर पनि नारीलाई हेर्ने दृष्टिकोण संकीर्ण रहेको दिनहुँ सार्वजनिक हुने गरेका हिंसा, विभेद र दुर्व्यवहारका घटनाहरूले देखाउँछ ।

विश्व नारी दिवसकै दिन नेपालीले सम्मिन्नुपर्ने एउटा नौलो इतिहास पनि दृष्टान्तका रूपमा त उभिएको छ । न्याय सेवा क्षेत्रको नेतृत्व गरेकी सुशीला कार्की जेन-जी विद्रोहले उत्पन्न गरेको संकटको घडीलाई विधिको बाटोमा अवतरण गराउन सफल भएकी छिन् । पहिलो महिला प्रधानमन्त्रीको इतिहासको रचना गरेकी कार्कीले वैधानिक ढंगले प्रतिनिधिसभा सदस्यको निर्वाचन सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेर तत्कालीन सरकारका कारण उत्पन्न जटिल परिस्थितिलाई विधिको परिधिबाट जननिर्वाचित सरकार बनाउने मार्गप्रशस्त गरेकी छिन् । अनिश्चित र अन्वोलपूर्ण अवस्थामा रहेको समयमा सरकारको नेतृत्व लिएकी कार्कीले आफ्नो कार्यदिश ऐतिहासिक रूपमा सफल पारिन् । अनेक आशंका र अनिश्चितताका बीच देशभर एकैदिन शान्तिपूर्वक निर्वाचन सम्पन्न गर्ने उनको साहसलाई सबैले सम्मान गर्नेपर्छ । विश्व नारी दिवसका अवसरमा नेपाली नारीको संयमित, शान्त र परिणाममुखी नेतृत्व र भूमिकाका प्रति विशेष सलाम ।

रेखा सापकोटा

नारी परिवारको दरिलो खम्बा मात्र होइन, समाजको मेरुदण्ड पनि हो । जन्मदेखि जीवनका हरेक मोडमा नारीले त्याग, माया, संघर्ष, समर्पण र सहनशीलता बोकेकी हुन्छन् । आमा, छोरी, पत्नी, बुहारी जस्ता अनेक भूमिकामा रहेर नारीले परिवार, समाज र राष्ट्रलाई अगाडि बढाउने अदृश्य शक्ति प्रदान गरेकी हुन्छन् । त्यसैले नारीलाई समाज निर्माणको महत्त्वपूर्ण आधार मानिन्छ । नारी मानव सभ्यताको आधार स्तम्भ हो । परिवार, समाज र राष्ट्र निर्माणको प्रत्येक चरणमा नारीको महत्त्वपूर्ण योगदान रहँदै आएको छ । त्यसैले नारीको योगदान बिना समाजको विकास र सभ्यताको निरन्तरता सम्भव छैन । विश्वभर प्रत्येक वर्ष मार्च ८ का दिन अन्तर्राष्ट्रिय नारी दिवस मनाइन्छ । यो दिवस महिलाको अधिकार, समानता, सम्मान र उपलब्धिहरूलाई उजागर गर्ने उद्देश्यले मनाइने गरिन्छ । नारी दिवस केवल शुभकामना आदानप्रदान गर्ने वा औपचारिक कार्यक्रम गर्ने दिन मात्र होइन, महिलाको अवस्था, उनीहरूले भोगिरहेका समस्या तथा अधिकारका विषयमा गम्भीर रूपमा सोच्ने र समाधान खोज्ने अवसर पनि हो । अन्तर्राष्ट्रिय नारी दिवसको इतिहास महिलाहरूको अधिकार र समानताको संघर्षसँग जोडिएको छ । सन् १९औँ शताब्दीको अन्त्य र २०औँ शताब्दीको शुरुवातीर औद्योगिक क्रान्तिको प्रभावसँगै धेरै महिलाहरू उद्योग, कारखाना र विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्न थाले । तर उनीहरूले

नारी र नारी दिवस

पुरुषसह श्रम गरे पनि समान पारिश्रमिक, सुरक्षित कामको वातावरण र सामाजिक सम्मान पाउन सकेका थिएनन् । यसै सन्दर्भमा सन् १९०८ मा अमेरिकाको न्यूयोर्क शहरमा हजारौँ महिला श्रमिकहरूले कामको समय घटाउन, उचित ज्याला पाउन र मतदान अधिकार प्राप्त गर्न माग गर्दै प्रदर्शन गरेका थिए । यस घटनालाई महिला अधिकार आन्दोलनको महत्त्वपूर्ण मोडका रूपमा लिइन्छ । त्यसपछि विभिन्न देशमा महिला अधिकारका लागि आन्दोलनहरू फैलिन थाले । सन् १९१० मा डेनमार्कको कोपेनहेगनमा आयोजित अन्तर्राष्ट्रिय समाजवादी महिला सम्मेलनमा जर्मनीकी समाजवादी नेतृ Clara Zetkin ले महिला अधिकार र समानताको मागलाई विश्वव्यापी रूपमा उठाउन 'अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस' मनाउने प्रस्ताव प्रस्तुत गरेकी थिइन् । पछि सन् १९७५ मा United Nations ले

औपचारिक रूपमा अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवसलाई मान्यता दिएपछि यो दिवस विश्वभर व्यापक रूपमा मनाउन थालिएको हो । नारी केवल घरभित्र सीमित रहने व्यक्ति होइन, नारी समाज परिवर्तनको चेतना र ऊर्जा पनि हो । मानव सभ्यताको विकासक्रममा महिलाले शिक्षा, साहित्य, कला, राजनीति, विज्ञान, स्वास्थ्य, व्यापार लगायत विभिन्न क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान दिएका छन् । आजका महिलाहरू विभिन्न पेशा र जिम्मेवारीमा रहेर आफ्नो क्षमता प्रमाणित गरिरहेका छन् । शिक्षक, डाक्टर, इन्जिनियर, वैज्ञानिक, लेखक, राजनीतिज्ञ, उद्यमी लगायत अनेक क्षेत्रमा महिलाको सक्रिय सहभागिता बढ्दै गएको छ । यसले समाजमा महिलाको भूमिका र क्षमता कति महत्त्वपूर्ण छ भन्ने कुरालाई स्पष्ट रूपमा देखाउँछ ।

परिवारको स्तरमा पनि नारीको भूमिका अत्यन्त महत्त्व हुन्छ । परिवारको भावनात्मक सन्तुलन कायम राख्न सन्तानको शिक्षा र संस्कार निर्माण गर्ने, परिवारको आर्थिक तथा सामाजिक व्यवस्थापन गर्ने जस्ता जिम्मेवारीहरू प्र महिलाका कंधामा हुन्छन् । यसरी हेर्दा नारीको योगदान केवल घरभित्र सीमित नभई समग्र समाज निर्माणमा जोडिएको देखिन्छ । यद्यपि महिलाको योगदान अत्यन्त महत्त्वपूर्ण भए पनि विश्वका धेरै ठाउँमा महिलाहरू अझ पनि विभिन्न प्रकारका विभेद र समस्याको सामना गरिरहेका छन् । शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र निर्णय प्रक्रियामा महिलाको पहुँच अझै पूर्णरूपमा समान हुन सकेको छैन । लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा, सामाजिक कुसंस्कार, असमान ज्याला, आर्थिक निर्भरता जस्ता समस्याहरूले महिला आत्मसम्मान र स्वतन्त्रतालाई प्रभावित गरिरहेका छन् । धेरै समाजमा अझै पनि महिलालाई कमजोर, आश्रित, दोस्रो दर्जाको नागरिकका रूपमा हेर्ने सोच विद्यमान छ । यस्ता समस्याहरू समाधान गर्न कानूनी व्यवस्था मात्र पर्याप्त हुँदैन । समाजको सोच, संस्कार र व्यवहारमा परिवर्तन आउनु पनि अत्यन्त आवश्यक हुन्छ । जबसम्म महिला समान अवसर र सम्मान प्राप्त गरिँदैन, तबसम्म वास्तविक समानता स्थापित हुन सक्दैन । नेपालको सन्दर्भमा हेर्दा महिलालाई अझै विगत तुलनामा केही सुधार भएको देखिन्छ । शिक्षा, राजनीति, सामाजिक सेवा, सञ्चार, साहित्य लगायतका क्षेत्रमा महिलाको सहभागिता क्रमशः बढ्दै गएको छ । नेपाल संविधानले पनि महिलालाई समान अधिकार प्रदान गरेको छ । तर, व्यवहारिक स्तरमा भने अझै धेरै चुनौतीहरू रहेका छन् । ग्रामीण तथा दुर्गम क्षेत्रमा छोरीको शिक्षालाई प्राथमिकता नदियो, गरिबीका कारण विद्यालय छोड्न बाध्य हुनु, बालविवाह, दाजुको प्रथा, छुवाछुत, घरेलु हिंसा आर्थिक निर्भरता जस्ता समस्याहरू अझै विद्यमान छन् । धेरै महिलाहरू समान काम गरे पनि पुरुषसह ज्याला पाउन सकिरहेका छैनन् । सम्पत्तिमा समान अधिकार प्रयोग, निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता, सुरक्षित रोजगार अवसर जस्ता विषयहरूमा पनि महिलालाई पछाडि पारिरेका छन् । स्वास्थ्य क्षेत्र पनि महिलालाई लागि महत्त्वपूर्ण चुनौतीको रूपमा देखिन्छ । विशेषगरी ग्रामीण क्षेत्रमा प्रज

महिला सशक्तिकरणको तस्वीर

निर्मलदेवी लामिछाने (बस्ती)

नेपालको जनसाङ्ख्यिक संरचनामा २,९१,६४,५७८ कुल जनसंख्यामा महिलाको जनसंख्या १,४९,११,०२७ रहेको छ । प्रतिशतका हिसाबले ५१.१ प्रतिशत रहेको छ । लैङ्गिक विकासको आयामले विश्लेषण गर्दा प्रोतसाधनमा पहुँच, सामाजिक सहभागिता, आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर, राजनीतिक सुभबुध र नागरिक चेतना जस्ता विषयमा हुने गुणात्मक विकासलाई महिला सशक्तिकरण भनेर बुझ्न सकिन्छ । विकासमा महिला, महिला र विकास हुँदै लैङ्गिक विकासको अग्रगण्य विषयभर भइरहेछ । संविधान प्रदान अधिकार, राजनीतिक क्षेत्रमा आएको बदलाब, अधिकारकर्मीको आन्दोलन, विश्वव्यापी विकासको अभियान, महिला विकासका लागि संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय घोषणापत्र र राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय अभियन्ताको योगदान स्वरूप महिला सशक्तिकरणका क्षेत्रमा सकारात्मक परिणति देखिन थालेको छ । नेपालले वि.सं. २०४८ मा महिलामुक्ति अध्यायको सबैखाले भेदभाव उन्मूलन सम्बन्धी महासन्धि/सिडको अनुमोदन गरेपछि नीतिगत सामञ्जस्यताको शुरुवात भयो । बेइजिङ घोषणापत्र तथा विशेष सरोकार राख्ने १२ क्षेत्रको पहिचान गरी शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी, अवसर, अधिकार, कानून जस्ता विषयमा सापेक्ष सुधार भए । विकासका कार्यक्रममा महिलालाई प्राथमिकता दिन थालियो । राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय परिवेशमा आएको सुधारसँगै महिला र विकासको धारणा एकैकृत रूपमा अगाडि बढाइयो । सन् १९८० को दशकबाट 'जेन्डर एन्ड डेभलपमेन्ट' का कार्यक्रम अगाडि सारिए । यसबाट समानता, समता हुँदै महिला र पुरुष शक्ति संरचनामा र सामाजिक एवम् आर्थिक र राजनीतिक पहुँचमा एकताबद्ध हुने अभियान सञ्चालनमा आए । लैङ्गिक सन्तुलनको सन्दर्भमा सिडको सतौँ आवधिक प्रतिवेदन २०२४ का अनुसार यसको कार्यान्वयनपश्चात् विभेदकारी कानून खारेज गरिएका छन् । महिला र पुरुष समानताको उपाय बृद्धि भएका छन् । राष्ट्रिय लैङ्गिक समानता नीति लागू भएको छ । अपराध पीडित संरक्षण ऐनको व्यवस्था छ । परम्परागत खराब अन्धविश्वाससिद्ध चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् । मर्यादित र जसजसला सम्बन्धी कानून निर्माणको चरणमा छ । मानव बेचबिखनसिद्धका घटनालाई कुट, अमानवीय र हरेसम्मको दण्डनीय कार्यमा

निर्णयमावलीमा भएको सुधारको परिणाम स्वरूप सबै सेवा समूहमा समावेशिताको लहर आयो । वि.सं. २०६४ पूर्व छ प्रतिशत भएको निजामती सेवामा महिलाको पहुँच बृद्धि भएर २०८२ मा ३५ प्रतिशत पुगेको छ । नेतृत्व तहमा पुगे महिला १२ प्रतिशत रहेका छन् । सञ्घीय संसदा १९ प्रतिशत र न्यायपालिकामा २२ प्रतिशत महिला सहभागिता छ । यसैगरी शिक्षा क्षेत्रमा पनि महिला शिक्षकको सहभागिता उत्साहप्रद छ । विद्यालय शिक्षकमा ४४.२ प्रतिशत महिला शिक्षक पेशामा आबद्ध छन् । स्वास्थ्य क्षेत्रमा ४९ प्रतिशत महिला स्वास्थ्यकर्मीको सहभागिता छ भने संवैधानिक निकायमा आठ प्रतिशत महिलाको हिस्सा छ । नेपाली सेनामा १०.५ र नेपाल प्रहरीमा १२.२ प्रतिशत सहभागिता छ भने सशस्त्र प्रहरी बलमा ९.४ जनसंख्या छ । नेपालमा वि.सं. २०७२ को संविधान जारी भएपछि आर्थिक समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक, समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धातका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न सङ्घर्ष प्रावधान बमोजिम सञ्घीय गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको अभ्यास भएको पाइन्छ । शासकीय अग्रगण्य सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट हुने व्यवस्था मिलाइएको छ भने शासकीय चरित्र समावेशी छ । वि.सं. २०७९ को निर्वाचनपश्चात् सञ्घीय संसदको प्रतिनिधि सभामा २७५ सांसद मध्ये महिलाको संख्या ९२ छ । यसैगरी राष्ट्रिय सभामा ५९ जनामा २२ जना महिला सांसद छन् । नेपालमा प्रदेश सभामा महिलाको हिस्सा ३६ प्रतिशत रहेको छ । स्थानीय सरकारमा ४१.२ प्रतिशत प्रतिनिधि महिला छन् । यसमध्ये मेयर वा अध्यक्षको पदमा महिलाको प्रतिशत तीन मात्र देखिनुले नेतृत्व र निर्णायक स्थानमा महिला सशक्तिकरणको अवस्था निराशाजनक देखिएकाले राजनीतिक क्षेत्रमा संख्यात्मक बढोत्तरीसँगै गुणात्मक सशक्तिकरणको आवश्यकता उजागर भएको छ । नेपालमा सात सय ५३ पालिकामा २८ पालिकामा महिलाको नेतृत्व छ । श्रम बजारमा महिलाको अवस्था विश्लेषण गर्दा महिला आर्थिक उपार्जनमा कम संलग्न छन् । धेरै महिला न्यून बेतनमा काम गरिरहेका छन् । महिला र पुरुषबीचको

ज्यालादरमा दूरो अन्तर छ । निर्वाहमुखी कृषिमा दूरो महिला जनसंख्या क्रियाशील छ । १५ वर्ष माथिका ५५ प्रतिशत महिला कृषिमा संलग्न छन् । खाना पकाउने, घाँस दाउरा गर्ने जस्ता आर्थिक उपार्जन नहुने काममा महिला संलग्नता छ । श्रम शक्तिमा महिला पुरुषबीच दूरो विषमता छ । पुरुष सहभागिता ५४ प्रतिशत छ भने महिला सहभागिता मात्र २६ प्रतिशत छ । महिलालाई तुलनामा पुरुष दुई गुणा बढी रोजगार छु । काम गर्ने उमेर समूहका २२.९ प्रतिशत महिला छन् पनि प्रकृतिको रोजगारमा संलग्न छन् । यसरी लैङ्गिक आयामबाट विश्लेषण गर्दा महिलालाई वेरोजगार बढी छ । महिला वेरोजगार १३.१ प्रतिशत छ । बाल श्रमिकमा केटाको तुलनामा केटीको संख्या धेरै छ । बालश्रमिकमा केटाको हिस्सा १३.९ र केटीको १६.८ रहेको छ । गैरकृषि तथा अनौपचारिक क्षेत्रमा महिलाको प्रतिशत ३२.९ छ । नेपालमा महिला सशक्तिकरणका लागि नीतिगत व्यवस्था, संस्थागत व्यवस्था र कानूनी सहायताका कार्यक्रम सञ्चालनमा छन् । लक्षित कार्यक्रम र क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेका छन् । यसबाट महिलालाई राजनीतिक सशक्तिकरण बढेको छ । रोजगारमा संलग्न महिला आर्थिक रूपले आत्मनिर्भर भएका छन् । महिलालाई लागि निःशुल्क कानूनी परामर्श सेवाको व्यवस्था छ । महिलाले नेतृत्व गर्ने घरमुलीको संख्या एकतिहाइ छ । १९.७१ प्रतिशत महिलालाई स्वाभिमत्या पर जग्गा रहेको छ । 'जेन्डर रेस्पोजिभ' बजेटको सुरुवात भएको छ । 'जेन्डर अडिट' का कार्यक्रम तय भएका छन् । माथिका दृष्टान्त प्रतिनिधि मूलक हुन । यसले समग्र महिला जनसंख्याको प्रतिनिधित्व गर्दैन यद्यपि सूचक सकारात्मक नभएका होइनन् । ग्रामीण भेगका जनसंख्याको दूरो हिस्सा कृषिमा संलग्न छ । अझै अन्धविश्वास र कृषिगतिका कारण यातनाको सिकार र महिलालाई दुःखद निधन भएका दृष्टान्त पाइन्छ । लैङ्गिक हिंसा, दहेज, बोक्सी, छापडो, बेरोजगार, गरिबी, बालविवाह, अनेकल विवाहका कारण महिला प्रताडित छन् । खाडी मुसुकामा श्रम गर्न जाने महिलालाई अत्याचार दर्दनाक छ । जोखिममा रहेका यस्ता जनसंख्यालाई लक्षित गरी सिप प्रधान कार्यक्रम ल्याइएपछि, शिक्षा र स्वास्थ्यका अवसरमा पहुँच पुऱ्याउनुपर्छ । गोप

आजको राशिफल

जेठो १६ शुभश्रावण वीजेल फोन सम्पर्क नं. : ९८५१५४६९९९

मेघ (बु. वे. चो. लो. लि. लु. ले. लो. आ) समय मिथित फलदायी छ, टाउको तथा आँखा सम्बन्धी समस्याले सताउन सक्छ, तपाईंलाई सन्तान पक्षबाट सहयोग प्राप्त हुनेछ ।
 बुध (इ. उ. ए. ओ. बा. बि. बु. बे. बो) समय बलवान रहेको छ, आज शुरु गरिएका काम सफलतापूर्वक सम्पन्न हुनेछन्, साथी-भाइसँग छोटो दुरीको रमाइलो यात्रा हुनाले मन प्रशान्त रहला ।
 मिथुन (का. कि. कु. घ. ङ. छ. के. को. ह) समय सामान्य रहने छ, धार्मिक अभिरूची बढेर

जानेछ, पैतृक सम्पत्तिमा बाढविवादको योग रहेको छ, सतर्क रहनुहोला ।
 कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो) मन शान्त रहने छ, पारिवारिक कारणले मनमा खुशी बढ्नेछ, व्यर्थको यात्रा गर्नुपर्ने हुनाले खर्चिलो योग रहेको छ ।
 सिंह (मा. मि. मे. मू. मो. टा. टि. टु. टे) बोल्दा विचार पुऱ्याउनुहोला, नयाँ वस्त्र प्राप्तीको योग छ, पराक्रममा बृद्धि होला, आफन्तजनको सहयोग प्राप्त होला ।

कन्या (टो. प. पि. पु. ष. ष. ठ. ठे. पो) सन्तान पक्षबाट शुभद खबर सुनिने छ, नचिताएको ठाउँमा यात्रा हुन सक्नेछ, प्रेम सम्बन्ध काँसिलो बनेर जानेछ ।
 तुला (र. रि. रू. रे. रो. ता. ति. तु. ते) समय दिन नसक्दा बन्नु लागेको काम विघ्न सक्ला, व्यवसायमा फाइदाजनक योग छ, भैपरी आउने खर्चले चिन्ता बढ्न सक्ला ।
 बृश्चिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. टि. थु) कार्यसिद्ध हुने दिन छ, मान-सम्मानमा बृद्धि

हुने समय आएको छ, भाग्यले साथ दिनेछ, थोरै पारिवारिक भ्रमेला व्यहोर्नुपर्ने हुन सक्छ ।
 धनु (ये. यो. म. मि. मु. घ. फा. ट. ठे) आजको दिन समयले साथ दिएको छ, आज तपाईंले नचिताएको ठाउँबाट अकस्मात धन आगमन हुनेछ, परिवारजनमा रमाइलो जमघट हुनेछ ।
 मकर (मो. ज. जि. खि. खु. खे. खो. गा. गि) समय अनुकूल रहेको छ, नयाँ कामको प्रस्ताव आउने छ, बोलिको भरमा अग्रुरो कामहरू

फते भएर जानाले मन प्रशान्त रहला ।
 कुम्भ (गु. गे. गो. सा. सि. सु. से. सो. टा) समय अत्यन्तै बलवान छ, मान-सम्मानमा बृद्धि हुनेछ, व्यापार-व्यावसायमा सन्तोषजनक नतिजा प्राप्त हुनेछ ।
 मीन (दि. दु. थ. म. ज. दे. दो. व. वि) अग्रुरा रहेका कामहरू सिद्ध हुने दिन आएको छ, उच्च अधिकारीबाट साथ, सहयोग र हौशाला मिल्नेछ, मन हर्षित हुनेछ ।

मिति २०८२/११/२३ शनिवारको सुनचाँदी मूल्य

छापावाला सुन प्रति तोला रु. ३,९६,९००/-

चाँदी प्रति तोला रु. ४४७९१/-

